

C12 – LEE3

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

19 oktober 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD
EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Paul Wille tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw,
over de NV Vlaamse Milieuholding

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 19 oktober 2000

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.22 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Paul Wille tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de NV Vlaamse Milieuholding

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Wille tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de NV Vlaamse Milieuholding.

De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dit is in elk opzicht een vraag om uitleg. Mijn geest kan immers niet altijd mee met wat ik in de kranten lees. Ik heb dus wel degenen enkele vragen bij het verlenen van een achtergestelde converteerbare obligatie aan een milieubedrijf. De milieusector is een sector die niet echt slecht boert. Leningen zijn daar niet echt schering en inslag.

Ik kom tot de feiten. We kennen allemaal de Vlaamse Milieuholding, want we zijn daar de enige aandeelhouder van. Die VMH heeft een achtergestelde converteerbare lening toegestaan aan het bedrijf Seghers Better Technology. Dat is een bekend bedrijf, aangezien het dikwijls opduikt als mededingend bedrijf bij aanbestedingen of vragen van offerte bij dochterondernemingen van de Vlaamse Milieuholding. Dat kan dan over alle sectoren gaan : waterzuivering, afvalverbranding, milieubescherming, enzovoort. Door het verschijnen van een artikel in de Financieel-Economische Tijd werden een aantal vragen gesteld. Dat geldt uiteraard ook voor diegenen die dergelijke aangename vorm van financiering niet hebben gekregen.

Ik heb de wetgeving terzake eens bekeken. Ik lees niet de volledige tekst voor van mijn schriftelijk ingediende vraag, maar ik beperk me tot de volgende opmerkingen. De VMH is volgens mij in ieder geval verplicht om voor eigen investeringen de wet toe te passen. Dat is al zo vanaf 1990. We hebben ook een goede herinnering aan de discussie over hetzelfde thema over Aquafin. Men is tot in Europa moeten gaan om precies dezelfde zaak recht te zetten. Ondanks die verplichting moeten we echter vaststellen dat de VMH dat niet doet. Dat zal u wellicht bekend zijn. Naar onze mening wordt het gelijkheidsbeginsel hier fundamenteel geschonden. Op zich is dit al voldoende om een vraag te stellen. Er is echter nog meer. Bij de VMH is een regeeringscommissaris aangeduid. Waarom is die niet opgetreden tegen deze gang van zaken ?

Daarnaast heb ik nog de volgende specifieke vragen. Was u op de hoogte van het verstrekken van een lening van 100 miljoen frank ? Zo ja, vanaf wanneer en door wie ? Was u het daar al dan niet mee eens, en waarom ? Waarom geeft de VMH dit soort substantiële ondersteuning aan een specifiek bedrijf, dat medecontractant is van firma's van de milieuholding ? Vindt u dit handelen van de VMH aanvaardbaar ? Zijn er nog andere dergelijke optredens geweest ? Zo ja, met wie en waarom ? Bent u het met me eens dat dit een schending inhoudt van de eigen en van de Europese concurrentieregels ? Indien u het daar niet mee eens bent, zou ik daar graag de redenen voor horen. Waarom past de NV Indaver de wet op de overheidsopdrachten niet toe, alhoewel ze daar naar mijn mening toe verplicht is, en waarom worden er opdrachten aan de eerder genoemde begunstigde firma onderhands gegeven ? Vroeg of laat moeten daar toch moeilijkheden van komen. Na verloop van tijd zullen er immers toch wel klachten ingediend worden.

Tot slot heb ik nog de volgende bijkomende vraag. De vertegenwoordiger van de VMH in Vlabbroer zou intussen ontslag hebben genomen. Bent u op

Wille

de hoogte van de motivering van dat ontslag ? Is het mogelijk dat het ene met het andere te maken heeft ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Wille, ik zal uw vragen systematisch overlopen. Uw eerste vraag was of wij daarvan op de hoogte waren. De VMH heeft ons tijdens een onderhoud op mijn kabinet op 17 november 1999 op de hoogte gebracht van haar voornemen om een financiering in Seghers Better Technology uit te voeren. Het vooropgestelde bedrag was eerst als participatie opgevat, en lag trouwens ook hoger dan de uiteindelijke lening van 100 miljoen frank. Gelet op het feit dat het hier om een vergevorderd dossier ging en gelet op de non-activiteit van de regeringscommissaris in deze periode, achtte ik het als kersvers minister niet opportuun om op dat moment in te grijpen. Het dossier in kwestie kende immers een lange voorbereidingsperiode en continuïteit van beleid is toch ook niet onbelangrijk.

Uw tweede vraag luidt specifiek of dit nu al dan niet een voordeel is. De vraag kan misschien beter worden gesteld of het al dan niet een bevoorrecht voordeel is. De VMH argumenteerde dat het niet als dusdanig beschouwd kon worden, omdat het tot de decretale opdracht van de VMH behoort om te investeren in bedrijven in de milieusector. Dat is decretaal vastgelegd. In uitvoering van het desbetreffende decreet kwam een momenteel nog steeds geldend beheerscontract tot stand tussen het Vlaams Gewest en de VMH, waarin het verstrekken van risicokapitaal aan de sector als eerste in een reeks van opgelegde taken werd opgenomen.

Ik citeer : 'De VMH zal bijdragen tot de ontwikkeling van een toekomstgerichte milieusector en -technologie in Vlaanderen door het aanbieden van een globaal financieringspakket.' In een dergelijk financieringspakket is, naast het nemen van minderheidsparticipaties, ook het toestaan van achtergestelde leningen een belangrijke modaliteit waarmee de risicokapitaalverschaffers traditioneel financiering aanbieden. Dat is dus de wettelijke basis, die u ook wel kent. De VMH heeft bijgevolg een gebruikelijke vorm van financiering doorgevoerd. Bovendien gebeurde dit – zoals steeds – tegen marktconforme voorwaarden, die vergelijkbaar zijn met de voorwaarden die andere risicokapitaalverstrekkers toepassen, zowel qua looptijd als qua intrestvoet van de lening. Het gaat om een

converteerbare lening, die dus op termijn in een kapitaalparticipatie kan worden omgezet.

In uw schriftelijk ingediend verzoek had u het over het 'oude-en-goede-kameradenschap' tussen de top van de VMH en die van Seghers BT. Daarom-trent lijkt u beter te zijn ingelicht dan ikzelf. Ik kan me moeilijk uitspreken over dergelijke zaken omdat ik de achtergrond ervan niet ken. Bij de voorstelling van de financiering aan mijn kabinetschef op 17 november 1999 argumenteerde de VMH-top enkel dat de financiering tot de opdracht van de VMH behoorde en een bijdrage kon leveren aan de verdere expansie, zowel technologisch als geografisch, van de genoemde onderneming.

Mijnheer Wille, in dat opzicht wil ik u wel enigszins volgen. Naar mijn mening is dit inderdaad wel een zeer algemene argumentatie ten opzichte van deze operatie. Het kon ook specifieker zijn als men naar de bepaling in de beheersovereenkomst kijkt. Aan de andere kant wil ik er u toch op wijzen dat dergelijke operaties niet zo uitzonderlijk zijn. De GIMV heeft ook al dergelijke operaties uitgevoerd, bijvoorbeeld ten opzichte van Barco. Het is natuurlijk mogelijk dat u ook daar vraagtekens bij plaatst.

Uw volgende vraag was of dit aanvaardbaar is. Daarop kan ik antwoorden dat men geen echte onverenigbaarheid kan vaststellen tussen deze toegekende financiering en de opdracht zoals die vermeld staat in de beheersovereenkomst. Het is niet aan de VMH om voordelen toe te kennen aan om het even welk bedrijf. Daar zijn we het wel over eens. De VMH kan echter wel financiële middelen alloceren om haar opdrachten behoorlijk uit te voeren. Ze verstrekt ook aan andere bedrijven achtergestelde leningen. Daar worden rapporten over gepubliceerd. Op die manier kan men nagaan onder welke vorm en aan welke bedrijven dit gebeurt. Indien er geen achtergestelde leningen aan andere bedrijven zouden worden verstrekt, zou dit uiteraard betekenen dat de VMH een van haar belangrijke opdrachten niet uitvoert en inderdaad het gelijkheidsbeginsel schendt. Elk Vlaams milieubedrijf dat aan de criteria in het beheerscontract voldoet, kan dus bij de VMH voor een financiering in aanmerking te komen.

U had ook een vraag in verband met een mogelijke schending van de nationale en Europese concurrentieregels. Het principe is dat een bedrijf de concurrentieregels schendt als het op een niet-marktconforme manier tewerk gaat. Dit zou het geval zijn indien de VMH niet aan het door de Europese Commissie gehanteerde criterium van de 'normale investeerder' zou beantwoorden en dus kapitaal-

Dua

breng of financiering zou doorvoeren in omstandigheden die voor een particuliere investeerder niet aanvaardbaar zijn. Welnu, de VMH heeft tot op heden enkel in dossiers geïnvesteerd waarbij privé-investeerders eveneens bereid waren het risico mee te dragen. In dit verband wil ik herhalen dat elk Vlaams milieubedrijf dat aan de criteria voldoet, toegang heeft tot risicokapitaal dat door de VMH wordt verstrekt. Trouwens, de VMH rapporteert jaarlijks over haar genomen participaties en verstrekte financieringen aan de Europese Commissie in het kader van de zogenaamde transparantierichtlijn, en heeft op dit vlak nog geen moeilijkheden gehad.

Uw vraag in verband met Indaver is een juridische vraag. Men heeft mij daar een juridische argumentatie voor gegeven. Ik zal die kort overlopen, want ze is niet onbelangrijk. Wat betreft de relatie van de NV Indaver met de wetgeving overheidsopdrachten, wil ik eerst verwijzen naar de relevante bepalingen van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten. Het toepassingsgebied is als volgt : de wet is van toepassing op de rechtspersonen die 'opgericht zijn met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn'.

De NV Indaver voldoet niet aan dit criterium, aangezien deze onderneming niet opgericht is met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn. Dit blijkt uit het maatschappelijk doel van de NV Indaver, zoals dat is opgenomen in de gecoördineerde statuten. Daarin staat dat de vennootschap tot doel heeft, zowel in Vlaanderen als daarbuiten, voor eigen rekening of voor rekening van derden, alleen of in samenwerking met of door tussenkomst van derden een aantal activiteiten te verrichten. Dat gaat dan onder meer over de verwijdering van afvalstoffen met het oog op zowel de recuperatie als de verwerking. Het gaat uiteraard ook nog om een heleboel andere zaken. Ik zal u een kopie bezorgen, maar u kent de statuten. Daarin staat wat de uiteindelijke doelstelling is van de NV Indaver. Ze kan alle hoegenaamde handels-, nijverheids-, financiële, roerende en onroerende verrichtingen uitvoeren die rechtstreeks of onrechtstreeks in verband staan met dit doel.

Op basis daarvan moeten we concluderen dat Indaver niet voldoet aan die vereisten van algemeen belang. Ik heb daar voldoende uitspraken van deskundigen over. De kern van de zaak is als volgt :

Indaver is industrieel en commercieel actief. Daarom is deze wet niet op haar van toepassing. Trouwens, bij KB van 8 januari 1996 is er een lijst gepubliceerd van alle instellingen die aan deze wet onderworpen zijn. Indaver is daar niet in opgenomen. Dat betekent dus dat Indaver niet is onderworpen aan de wetgeving op de overheidsopdrachten, en dus onderhandse opdrachten mag toewijzen.

Wanneer u het hebt over de onderhandse toewijzing door de NV Indaver van een opdracht aan Seghers BT, dan veronderstel ik dat u doelt op de opdracht tot uitbreiding van de verbrandingsinstallaties van de NV Indaver in Beveren met een derde roosteroevenlijn. Welnu, de beslissing tot toewijzing aan genoemd bedrijf is door de NV Indaver genomen na een uitvoerige vergelijking op diverse aspecten van kwaliteit, gebruikte techniek, capaciteit, gegarandeerde exploitatievoorwaarden, referenties en prijs van offerte. Men heeft dat dus vergeleken met concurrerende bedrijven. Zo'n private onderhandelingsprocedure is geen ongebruikelijke gang van zaken in grote industriële bedrijven bij bestelling van belangrijke werken of leveringen. Op die manier wordt potentiële leveranciers de mogelijkheid geboden om, door middel van concurrentiële offertes, oplossingen naar voren te schuiven voor de bedoelde opdracht. Na vergelijking van de offertes bleek die van Seghers BT het best tegemoet te komen aan de economische en technische verwachtingen en aan het prijsniveau dat voor deze opdracht vooropgesteld werd. Dit zijn de gegevens die we van Indaver hebben gekregen. Als blijkt dat dit niet juist is, is de situatie uiteraard anders. Voorlopig heb ik echter geen enkele reden om te twijfelen aan de juistheid van deze gegevens.

U vraagt ook of daarover eventueel een gerechtelijk onderzoek gevraagd zou worden. Ik weet niet of u op de hoogte bent van gerechtelijke stappen. Indien dat het geval is, zullen we gewoon afwachten, want de rechtbank zal daar dus in alle wijsheid een oordeel over vellen.

Mijnheer Wille, u stelt een zeer punctuele en ook terechte vraag. U weet natuurlijk dat een en ander past in de globale discussie over waar we naartoe willen met die milieuholding. Behoort het tot de taak van een milieuholding om een dergelijk bedrijf te 'helpen' via een dergelijke lening ? We kunnen daar inderdaad vragen bij stellen. Ik geef dus toe dat dit niet echt evident is. Ondertussen hebben we al via onze regeringscommissaris ingegrepen op bepaalde beslissingen die de milieuholding ging nemen. We zitten nu in een fase dat dit kan worden

Dua

afgewogen, na degelijk advies van de regeringscommissaris. In het verleden was dat niet het geval.

Het globale debat zal tegen het einde van het jaar moeten worden gevoerd. Ik herhaal nogmaals mijn belofte – en ik zal mij daar ook aan houden – dat de regeringscommissaris de opdracht heeft gekregen om tegen het einde van het jaar een discussienota op te stellen over het reilen en zeilen van de milieuholding, maar ook over eventuele toekomstige opties. Dan zullen we dit soort van dossiers in dat globale debat kunnen bespreken.

De voorzitter : De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : Mevrouw de minister, ik wil kort reageren op het antwoord dat u net hebt gegeven. U hebt in uw antwoord naar de vorm en in mindere mate naar de opportuniteit verwezen. Wat de vorm betreft, moeten we toch wel goed opletten. Als gevolg van wat er is gebeurd, is de nietigheid van de procedure inzake Vlabraver niet te vermijden. Het gaat hier om het verlenen van een achtergestelde lening aan iemand die meedoet aan een aanbesteding voor een instelling waarvan de initiatiefnemer voor 100 percent de overheid is. Ik denk niet dat men aan de universiteit in een eerste jaar kan slagen als men op een vraag hierover zou antwoorden dat dit zomaar probleemloos kan. Dat is dus naar de vorm. In het ontslag van de vertegenwoordiger van de milieuholding bij Vlabraver zie ik natuurlijk niet onmiddellijk een reden om te denken dat ik ongelijk heb.

Dan is er dus ook het aspect van de opportuniteit en de mededinging, ongeacht het feit dat de core business van de milieuholding inderdaad tweërlei kan zijn en dat men dus geld zou kunnen geven aan een onderneming. Barco is een goed voorbeeld van een bedrijf dat in het verleden geld heeft gekregen van de overheid.

Soms horen we ook wel eens opmerken of we dan liever hebben dat het bedrijf wordt verkocht aan de Nederlanders of aan de Amerikanen. Eerlijk gezegd : dat doet hier niet ter zake. Het probleem ontstaat op het ogenblik dat al die anderen die in de vrije mededinging ook proberen om medecontractant te zijn van Vlabraver of van welke dochteronderneming ook van de milieuholding, geen achtergestelde lening krijgen. Uiteraard is het voor iedereen aangenaam om achtergestelde leningen te krijgen.

Waarom past Indaver de wet op de overheidsopdrachten niet toe ? Ik denk dat men op uw kabinet voldoende zal weten dat er een nominatimlijst bestaat van de Europese Gemeenschap, die zegt in welke aangelegenheden men die wel moet toepassen. De specificiteit van mijn vraag is dat het daar wel degelijk van toepassing is. We moeten dat dus nog eens goed nagaan, want het is echt wel iets fundamenteels. Ik weet dat men probeert te verwijzen naar het advies van de auditeur bij de Raad van State over 'Progesa', maar dat heeft daar eigenlijk niets mee te maken.

Ik heb de vraag over het gerechtelijk onderzoek alleen retorisch gesteld. Ik wil immers vermijden dat vroeg of laat de uitvoering van het milieubeleid wordt opgehouden of tegengewerkt omwille van vormfouten waarvan we eigenlijk weten dat ze op een onvermijdelijke manier op ons afkomen. Daarom stel ik die vraag nu. Ik zou het bijzonder onaangenaam vinden indien we bij schaarheid van onze middelen, veel van die middelen in gerechtelijke kosten moeten investeren.

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Mevrouw de minister, was de 100 miljoen frank van de achtergestelde lening bestemd voor het investeren in een milieuproject ? Concreet moest het geld dus dienen voor de investering in de uitbreiding van de verbrandingsoven van Beveren ?

Minister Vera Dua : Neen, ik heb toch – misschien enigszins omfloerst – gezegd dat het mij een beetje verbaast dat die lening niet duidelijk gealloceerd was aan een nieuw innoverend project. Ik ga ervan uit dat dit ook is wat de heer Wille nogal problematisch vindt.

De heer Patrick Lachaert : In de opdracht van de VMH staat wel omschreven dat ze moet investeren in milieuprojecten.

De heer Paul Wille : Mevrouw de minister, u hebt gelijk om een en ander te situeren in de tijd. In de fase waarin de discussie is gebeurd, ging het over de overname van Seghers en over vele honderden miljoenen. Men heeft dat waarschijnlijk niet gedaan omdat er een belangrijke lopende procedure was. Men wist dat men toch moeilijk eerst een bedrijf kon overnemen om het in een lopende procedure tegelijkertijd een belangrijke technologieopdracht te geven. Dat is de realiteit. Daar komt nog het probleem bij van de 'oude vrienden'. De voorzitter van Seghers Better Technology is de gewezen kabinetschef van de vroegere functioneel bevoegde

Wille

minister van Leefmilieu. Ik denk niet dat ik in dit verband lichtzinnig met de feiten omga.

De voorzitter : Ik verwijs naar het rapport dat de VMH via de minister heeft ingeleverd. Het gaat over de werkzaamheden van de VMH in 1999. We hebben dat rapport aan alle leden rondgestuurd. Tegen het einde van het jaar zullen we daar een standpunt over bepalen en het rapport onderzoeken. Ik stel voor dat we deze discussie op die manier verder uitdiepen, ook op basis van het jaarverslag.

De heer Patrick Lachaert : Ik wil wel een antwoord op mijn vraag of de minister vindt dat het zomaar

kan dat er 100 miljoen frank aan een NV wordt gegeven zonder dat er specifiek sprake is van een milieuproject.

Minister Vera Dua : Mijnheer Lachaert, ik denk dat ik daar al op heb geantwoord. Ik vind dat niet zo evident. Na de repliek van de heer Wille en na de opmerkingen in verband met de Europese context wil ik nu zeker nog met mijn juridische diensten nagaan of er effectief een probleem is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.49 uur.*
